

R.D. Jacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 1. tripart. 1. pars declarat mysterium temporis, & horæ hic designatæ. 2. declarat mysteriu[m] loci; quia ibi erat fons Jacobi. 3. declarat mysteriu[m] sessionis, & fatigationes Iesu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

nes se jam
eterna Co-
rona pra-
parare.

Apo. 19.

care, illamq; Deo speciatim consecrare præparan-
do se & disponendo ad Iubilum æternum, & ad
Coronam immarcescibilis gloriæ adspirando. Hoc
enim intendunt omnes sacræ ceremoniæ tunc pu-
blice celebrantur. Sacro convivio Eucharistico eo-
die celebriter pascuntur, ac postmodum etiam con-
vivium amicorum cum solemnitate instituitur,
quasi ad novas nuptias invitarentur, ac quasi eis di-
ceretur: *Beati qui ad cenam nuptiarum Agni vo-
cati sunt.* Ubique resonat lætitia & exultatio in
Psalm. Hymnis, Canticis, ut moneantur illius ju-
bilationis in qua cor & caro nostra exultabunt in
Deum vivum.

Hinc & illæ benedictiones eis postremò dantur:
*Benedicat vobis Deus Pater, qui vos creavit, & ab
omni malo culpa & pena, corporis & animæ, immu-
nes vos faciat perseverare amodo, & usq; in sæcula,
Amen. Benedicat vos Dei Filius Iesus Christus, qui
pretioso suo sanguine redemit, detque pacem peccato-
ris in presenti, & in futuro pacem æternitatis. A-
men. Converterat super vos vultum suum Spiritus
sanctus, & benedicit vobis qui vos sanctificavit, sa-
cri privilegio lubiles, & omni benedictione spiri-
tualis in celestibus, ut tandem inveniamini in con-
sortio illorum de quibus scriptum est: Beati qui ha-
bitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum*

laudabunt te. Amen. Ecce quam multiplex benedi-
ctio excitans animos ad laudem & jubilationem
æternam, ad quam sepulchro vicini seniores sese
debent præparare. Certè beati qui vocationi suæ
satisfecerunt, piè, sobriè, iuste vivendo in hoc sæ-
culo; ideoq; expectant beatam spem, & adventum
gloriæ magni Dei, Omnia desideria Sanctorum, ut
observat S. August. & alii Sancti Patres, ante incar-
nationem in Christum tendebant, tamquam in eum
qui venturus esset, *Desideratus eundem gentibus. Et Aggai 2.
Desiderium collium æternorum nominatus.* At post
ejus incarnationem omnia desideria Sanctorum in
illum ipsum tendunt, qui advenire rursus debent,
ut perfectè dominetur in nobis, destructo regno
peccati & Satanae, & per victoriam suam penitus
absorpta morte. Qui ergo non desiderat Christi ad-
ventum, hic non est ejus: Qui verò desiderat, hic ei
proximat, & non potest esse exors coronæ quam
præparavit diligentibus se. Felix igitur est, & ni-
mium felix, quisquis in senectute & sine vitæ cy-
gnæam illam vocem cum júbilo edere potest, in-
star expirantis oloris: *Bonum certamen certavi, 2. Tim. 6.
cursum consummavi, fidem servavi. In reliquo re-
posita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi ju-
stus Iudex; non solum autem mihi, sed iis qui diligunt
adventum ejus.*

OPUSCULUM II. SONVS EPVLANTIS IN VOCE CONFESSIONIS.

De conversione animæ peccatricis, sub schemate & historia Samaritanæ,
à Christo conversæ.

LECTIO I. TRIPARTITA.

Is sus fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem:
hora erat quasi sexta Ioan. 4.

Pars I.
Declarat
mysterium
temporis,
& hora hic
designat.
Cant. 1.

Diebat olim Sponsa in Canticis:
indica mihi, quem diligit anima
mea, ubi pascas, ubi cubes in meri-
dies, ne vagari incipiam post greges
sodalium tuorum. Respiciebat ad
tempus adventus Filii Dei, qui tam-
quam Pastor bonus veniebat, ad oves dispersas re-
quiret, pasceret & tandem ad ovile Patris redu-
ceret. Ad hanc porro petitionem Sponsæ nonne vi-
detur respondere Sponsi Secretarius, S. Ioannes
dum hic dicit: *Is sus fatigatus sedebat supra fontem
& hora erat quasi sexta.* Tu tibi tempus, scilicet *Me-
ridies*: tu locus, ubi pascis, ubi cubat in meride.
Non est necessarium Sponsam eum quærantem

ultra vagari, veniat ad hunc *Fontem Jacob*, & vide-
bit quomodo pascat, quomodo sedeat, quomodo
cubet, quomodo hic eam expectet. Veniat circa
meridiem, & cum inveniet. Omnia certè hic plena
sunt mysteriis, sive tempus consideres, sive locum,
sive sessionem & accubitum, sive pascendi modum.
Declaramus singula.

Primo quidem, non sine mysterio designatur tē-
pus, dum dicitur: *Hora erat quasi sexta.* Iudæi in
duodecim horas dividebant dies, & in totidem no-
ctes. Unde hora quasi sexta propè meridiem tunc
fuisse significat, horamque comedendi & pranden-
di designat. Quapropter eà horâ cibum invenit
Christus sibi gratum, quia licet ex se insipidus pri-
mum foret, & immundus, ac durus, aquâ tam en-
gratiæ suæ, & sapientiæ liquore, ac charitatis igne,
probè novit illum eluere, condire, coquere, & in
corpus suum trajicere, sive illum sibi incorporare.
Si laudatur Rebecca, optima illa mater, & subito
ccc hoc dum

Hora sexta
vult pran-
dere Iesus.
Gen. 27.

hædum coquere & condire ita poterit, ut gratissima fuerit esca palato Isaac, sicque benedictionem filio suo Jacob conciliarit: Multo citius divina Sapientia escam parat tibi Patrique æterno hædis, id est, ex peccatoribus; ut fiat eorum conversio gratum omnino epulum hora qua urget fames, hora, inquam, sexta.

Sic erat hora quasi sexta dum S. Petrus in superiora ascendens, ut oraret, quando & epulum planè mirabile & mysticum eide de celo fuit demissum. Sic enim ait textus: *ascendit Petrus in superiora ut oraret; circa horam sextam. Et cum esset orans, voluit gustare. Paransibus autem illis, cecidit super illum mens excoctus, & vidit celum apertum & descendens vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initiis submissi de celo in terram, in quo erant omnia qua irupedia, & serpentina terra, & volatilia cæli. Et facta est vox ad eum: Surge Petre, occide, & manduca. At autem Petrus: Absit Domine, quia nunquã manducavi commune & immundum. Et vox iterum secundo ad eum: Quod Deus Purificavit, tu commune ne dixeris. Hoc autem factum est, ut statim prepararet Petro, æquo timent infici; sed cælestis edocetur, hunc esse cibum Dei, serpentem animaliumque immundorum, hoc est peccatorum conversionem, & in corpus Christi trajectionem. Hanc jam inchoat ipsemet Christus in Samaritana, & plenius postmodum Petrus & Apostoli perficient, quatuor partes orbis, quasi lintei vasti quatuor initiis suscipiendo, & ad fidem adducendo corporique Christi post purificationem baptismi aggregando. Quapropter dixit S. Ambrosius ep. 2. *Petrus ad horam sextam ascendens in superiora, baptizandorum gentium cognovit mysterium.* Eadem scilicet hora quã Christus ad aquas adduxit Samaritanam.*

Hora sexta S. Petrus prandere jubetur. Act. 10.

Hora sexta sextam ætatem mundi signat.

Hora quasi sexta peccavit Eva. Gen. 3.

Notat quoque S. Augustinus, ideo horam sextam nominari, quia Christus venit ad conversionem peccatorum sexti ætate mundi, quæ & hora illius sextæ dici potest. Prima enim ætas, quasi prima mundi hora fuit ad Adam usque ad diluivium. Secunda à diluivio usque ad Abraham. Tertia ab Abraham usque ad David. Quarta à David usque ad captivitatem Babylonis. Quinta ab illa captivitate usque ad Christum. Sexta à Christo usque ad finem mundi. Qui attendat æternitatem, totum sæculi tempus non nisi aliquot horas reputabit. Ideo Christus rectè dicitur venisse hora sexta mundi.

Vicarius mysterium in hac hora sexta advertit S. Chrysost. hom. de Samaritana, dum dicit: *Veni hora sexta, quando quidem & cum Eva mandatum Paradiso transgressus esset, erat hora quasi sexta; ideoque Samaritana servata est in fonte eadem hora.* Nempe ut referatur in Gen. cum audissent vocem Domini Dei ambulantis de Paradiso ad auram post meridiem, abscondit se Adam & uxor ejus à facie Domini in medio ligni Paradisi. Veniebat Dominus tunc in Paradisum, & meridie æstium temperabat, auram capta, & decubans; hoc est, furoris sui justum

ferrorem aura benignitatis suæ lenire oprans, Non sic modò, sed æstu charitatis plenus in meridie illum dividere optat accedenti ad se mulieri, & lucem plenissimam infundere. Inquiritur apud Job. c. 39. *Dic mihi, qua via spargitur lux, aut ài viditur æstus super terram?* Respondere nunc possumus, illa via per quem Dominus venit ad fontem Iacob, & in illo loco in quo sedet fatigatus in meridie ad horam sextam, verè spargitur lux in cor tenebrosam animæ peccatricis, & dividitur auram divini amoris in cor frigidum Samaritidis; quæ tandem aperit soli faciem suam, hoc est Christo confitentiam suam, nec abscondit se à colore ejus, nec terretur ejus voce, ut Adam aut Eva in Paradiso, sed confitetur culpam & vitam præteritam, ideoque obtinet remissionem & gratiam.

Quid dicemus de hac muliere, hora sexta transiente Domino, sic conversa? Verè Samaritana hæc dicere potest Dominus illud; *Eras nuda & confusione plena, volutabar in sanguine tuo. Et transivi per te, & vidi te, & ecce tempus tuum, tempus amantissimi. Expandi amicum meum super te, & operui ignominiam tuam. Et laxavi te aqua, & emundavi sanguinem tuum.* Nempe volutabatur ipsa in adulterio ignominiosè, & peccatis sanguinum commaculata erat; sed dum hora quasi sexta juxta eam transiit Dominus, & oculo benignitatis suæ dignatur eam intrare, tempus illud, tempus amantissimi est, quia fides & caritatis amictu dignatur eam cooperire, & aqua sapientiæ potare, ac immaculatam reddere. Quæ felicem horam, id est felicem transitum amantissimi Christi, & æstum amoris sui in meridie communicacionis pauperculæ peccatricis!

Denique dicamus hanc horam quasi sextam, in qua sedet & recubat Dominus juxta fontem, præsignificasse & præcurrisse illam horam sextam quæ est postmodum recumbere debebat fatigatus ex itinere in cruce sua, & ibi aperire fontem sanguinis sui, & advocare omnes de Ierusalem, omnesque Samaritanas, hoc est peccatrices animas. ad potandum de quinque pretiosis fluentis, ad remissionem & abluionem peccatorum ordinatis, sicut prædixit: *In illa die erit fons patens domui David, & habitantibus Ierusalem in abluionem peccatorum & monstruosa.* Rursus ergo ibi pascit, ibi cubat in meridie, qui diligit animas, & quem anima omnis debet diligere: ibi propinat aquam vitæ omnibus ex calice passionis suæ, & ex fonte patente. Verè tempus illud, tempus ejus est, Tempus amantissimi est, & hora felicis transitus. Sed hæc factis de hora & tempore, nunc de loco pauca dicenda.

Locus quoque in quo Christus hære aliquantulum voluit & sedere, celebris est, & mysterio plenus, de quo Evangelista: *Veni in civitate Samaritæ, que dicitur Sichar, juxta prædium quod dedit Jacob Ioseph filio suo. Erat autem ibi fons Iacob, Christi tempore Sichar dicebatur corruptè urbs illa que Sichæ antiquitus vocata fuit; in qua multa peracta sunt.*

Hora sexta Samaritana nuda confitetur.

Hora sexta recubat Dominus juxta fontem.

Hora sexta pascit Dominus.

Paradisei fons Iacob.

sunt memoratu digna, ut constat ex veteri testamento.

In Sichem Abraham Domino Altare edificavit.
Gen. 12. & 13.

In Sichem Jacob tabernaculum fixit.
Gen. 33. & 35.

In Sichem corrupta est Dina.
Gen. 34. & 49.

In Sichem per Iosue factus initium inter Deum & populum.
Iosue 24.

In Sichem celebris ob puteum Laban.

ille Jacob à Iudæis, qui filii naturales ipsius Jacob erant, transferat in possessionem alienigenarum, si-
gum erat quod vera hæreditas eorum, hoc est
promissiones Patrum, & regnum Dei, translatæ
erant ad Gentes; quod eis prædixit Dominus: *Au-
feretur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facien-
ti fructum.* Egebant porrò Patriarchæ his puteis ob
greges suos, erant enim ovium Pastores, & in ovi-
bus ac armentis rota eorum consistebat substantia.
Hinc fodit Isaac multos puteos in Gerara. Vnum
vocavit *Calunniam*, alterum *Inimicitias*, tertium
Latitudo. Non dedignabatur Patriarchæ cunc pas-
toritiam artem, nec filii eorum, immò nec filia
Nam Rebecca & Rachel leguntur pavisse greges,
mira certè temporum illorum castitate & simplici-
tate. Moysen quoque minasse gregem, pernotum
est, ex libri Exodi initio.

Sed quod dicimus, Fontem illum Jacob celebrem
fuisse ob honorem Patriarchæ Jacob, qui illum ex-
truxit, multò celebriorem fuisse ob honorem Chri-
sti & colloquium ibi cum Samaritana adiciendum
est; quandoquidem illud colloquium conversioni
non solum mulieris illius, sed & multorum de civi-
tate initium dedit. Immo in his primitiis Eccle-
sia de gentibus antea derelicta hic incipit à Chri-
sto desponsari. Quapropter notari dignissimum
est, quod sacris in litteris celeberrima matrimonia
apud fontes aut puteos fuerint initiata. Patet in Ma-
trimonio Isaac cum Rebecca. In Matrimonio Jacob
cum Rachele. In Matrimonio Moysen cum Sepho-
ro. Samaritanam igitur eam hic desponsat in fide
Christus apud puteum; & in ipsa sibi matrimonio
jungit Gentilem populum, quia ipsa Gentilis erat
& adultera: sed dum obliviscatur populum suum;
veteresque mores, & domum patris sui Saranæ con-
cupiscit Rex de corem ejus apud fontem, eam & por-
tans & lavans sublimiori aqua cælestis gratiæ. At-
que etiam, teste S. Augusti, ideo hæc Patriarcharum
conjugia, apud fontes fuere peracta, ut jam in ty po
significaretur animas postmodum à Deo fore de-
sponsandas per baptismum: *Levatis quoque in verbo*

vire.
Hunc porro locum conversionis & novæ regenera-
tionis suæ absque dubio sæpè revisit hæc Samari-
tana, poteratque ibi cum gaudio inclamare: *O felix
puteus fonsque beatus, ubi fons & origo fuit con-
versionis meæ! O principium omnis boni mei, &
testis colloquii salubris cum Salvatore anime meæ!
O felix mihi aqua, quæ occasionem dedit potandæ
aquæ vivæ! O felix lapis & terra, Cathedra Magi-
stri veritatis, in qua sedit ille qui animam meam con-
vertit! O felix hora quæ accessit, ut animam meam con-
solatorem reperirem & Medicum! Currite lachry-
mæ, currite ubertim cæ gaudii, & exilite de fonte
cordis mei, & si fas est, fontis huius aquas augere.*
Certè sicut Magdalena quoties potuit adesse ad
pedes Domini summo exilivit gaudii lacrymas; &
renovavit, non tam doloris, quam amoris: ita absq;
dubio Samaritana sæpè meminerat fontis sui, & ibi
sedem.

*Celeberrima
matrimonia a-
pud fontes
& puteos
initiata.*

*Gen. 24.
Gen. 29.
Exod. 2.*

psal. 44.

Ephes. 6.

psal. 96.

Omnes
Christiani
locum con-
versionis
Samarita-
ne honora-
rant.

Diversi
fontes,
templis
circum-
datis.

sedentis Domini; lachrymasque suaves emittebat, confitens Domino, & memoria sanctificationis ejus. Atque ut hanc renovaret memoriam, juvabit locum revivere, in quo hæc inchoarat sanctificatio.

Neque solum ipsa sed & postmodum Christiani omnes hunc locum honore singulari sunt profecti; quia teste Beda de locis sanctis c. 15. hunc puteum Jacob templo ibi edificato cinxerunt. Sic enim ait Beda. Prope civitatem Sichem Ecclesia quadrifida est, hoc est, in modum crucis facta, in cuius medio fons Jacob habetur. Idem testatur S. Hieronymus agens de locis Hebraicis. Nec mirum, quod ob tam illustre ibi à Christo peractum miraculum in conversione hujus mulieris ac Samaritanorum, fons ille & locus adornatus fuerit & sacer habitus, quandoquidem, & alii fontes multæ venerationem habeant, & circumdati templis cernantur, eò quod illis aliquam benedictionem Sancti impetierint, de illis bibendo aut ægris propinando.

Sic Eptornaci in ducatu Luxemburg. in inferiori Ecclesia, quam Cryptam vocamus, sub Deiparæ Virginis ara fons scaturit, qui per subterrancos meatus fluens, in inferiori planicie limpidissimus egreditur. S. Willibrordi Fons dictus, ad varios morbos sanandos efficax.

Sic in Cœnobio Sanctimonialium Clarifontis prope Arlunum, colitur fons, qui etiam hodie vocatur Fons S. Bernardi, eò quod illi S. Bernardus benedictionem impetierit: atque etiam morbidis opitulari asseritur.

Sic Bronii, in Monasterio S. Gerardi, Diocesis Namurensis, visitur Fons in medio templi, sive puteus (qui etiam S. Gerardi puteum dicitur) ægris multis afferens sanitatem; ita ut peregrini, multi eum adeant ad hunc effectum.

Similiter & Cervix (Oppidum est Hannoniæ) in Ecclesia Deiparæ Virg. miraculis illustri, Fons & Puteus cernitur, qui ex antiquo tempore in veneratione est: ita ut locus dictus fuerit ab illo, *Dolina nostra de Fonte*.

Denique ut cætera loca fontibus illustria ob memoriam Sanctorum præteream, quorum magnus est variis in Provinciis aut regnis numerus; visitur in Monasterio nobilium virginum S. Gerlaci, non longe à Trajecto ad Mosam, Fons Gerlaci, qui ejus tempore tribus vicibus in vinum conversus fuisse, traditur, multisque miraculis illustris fuit; de quo solitus erat S. Gerlacus bibere agens piam vitam in solitudine. Hæc ex Belgio. Noti sunt & Romæ, Fons exsiliens in carcere Mamertino, ut Petrus custodes carceris baptizaret, aliique Fontes, ob caput S. Pauli exsiliens, etiam & ipsi exsiliences. Sic & in singulis Provinciis, ut dixi, illustres sunt fontes ex Sanctorum titulis.

Quod si ob memoriam Sanctorum, hi & multi alii fontes venerationem habeant: quanto magis dignus fuit honore ille Fons Jacob, immò Fons Christi, ubi Sanctus Sanctorum sedet, & sublime illud colloquium (quod Evangelista Ioannes haud præ-

tereundum duxit) cum Samaritide habuit, illam instruens de aqua viva & saliente in vitam æternam, & per illam alios Samaritanos? Verè putei illa vocare puteum illum sicut Agar suum: PUTEUS VIVENTIS ET VIDENTIS ME. Sed hæc facis de loco, nunc videndum de Christi sessione, ex fatigatione orta.

Statio Christi Domini & fatigatio juxta fontem, plena quoque mysterio est, quam describit S. Ioannes: Iesus autem fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem. Ideo hæc de re sic dicitur S. Augustinus. *Lam incipiunt mysteria. Non enim frustra fatigatur Iesus: Non enim frustra fatigatur virtus Dei: Non enim frustra fatigatur per quem fatigati recreantur. Non enim frustra fatigatur, quo deserente fatigamur, quo presente firmamur. Fatigatur tamen Iesus, & ab itinere fatigatur, & sedet, & juxta puteum sedet, & hora sexta fatigatus sedet. Omnia ista innuunt mysterium, inquit ipse.*

Primò igitur consideranda est hæc fatigatio, quam pro nobis assumere voluit Filius Dei in opere redemptionis. Is, inquam, quo nihil fortius est, per quem sine ullo labore vel fatigatione facta sunt omnia. Propter nos igitur fatigatus est, qui propter nos viator factus est portans pondus dei & æstus. Fortitudo Christi nos creavit, infirmitas Christi nos recreavit. Fortitudo Christi fecit ut quod non erat, esset, infirmitas Christi fecit, ut quod erat, non videret. Condidit nos fortitudinem suam; quæfecit nos infirmitate sua, ait idem Augustinus. Fatigatus est igitur & ab itinere fatigatus est, Pastor qui quærebatur tota cordis, & corporis contentione oves dispersas in montibus & collibus, ideoque asperum & difficile iter ei cõficere necesse erat. Sic enim dixit Ezech. 34. *Erraverunt greges mei in cunctis montibus, & in universo colle excesso, & super omnem faciem terræ dispersi sunt. Ecce ego ipse requiram oves meas.* Propter has oves venit saliens in montibus, transiliens colles, de caelo primum iter fecit in uterum Virginis, in Nazareth: deinde mox pergit in montana Iudææ visitaturus Ioannem cum Virgine Matre: ulterius cum illa iter peragit in Bethleem, agnino vestitus vellere, ut oves requirant in stabulo: deinde cogitur fugere in Ægyptum non sine fatigatione, reditque postmodum in Ierusalem, varios suscipiens labores à juventute sua. Post baptismum autem suum notum est ejus iter in desertum, ubi super nuda decumbit humo: & inde egressus, per triennium non cessat noctem in orationibus consumere, diem in prædicatione, jugiter urbes & castella circumvendo, non equis vectus aut curribus, sed propriis pedibus, cum pulvere & sudore. Non ergo mirum, si per Samariam transiens jam post longum iter in Solis ardore circa meridiem experitur, fatigationem cum esurie. Sed non tam cum fatigat itineris asperitas & inedia, quam eorum quos ad Patrem reducere avebat rebellio, & pervicacia. Nam suscepti huius itineris causa fuit invidentia Phariseorum,

ſætorum, qui livore commovebantur, quod plures nanciceretur discipulos quam Ioannes? quodque ad Baptiſimum, quem dabat per diſcipulos ſuos, foret concuſus frequentior. Quapropter reſolvit ad tempus Iudeam deſerere, & in Galilæam venire: *Oportebat autem eum tranſire per Samariam, ait Evangeliſta.* Nec voluit tranſitum ſuum ſine fructu eſſe. Quia ſicut Sol nullum paſſum facit inuilem, ſed illuminando & calefaciendo hæc inferiora terram ſæcundat germinare facit, aurumque in ejus viſceribus producit aliæque commoda conferunt nunquam otioſus, ſic & Chriſtus quocumque tranſibat, lucem gratiæ ſpargebat, & calore ſuo vivifico aliquid fructum producebat, tum in animis, tum in corporibus; unde de eo ſcriptum eſt. *Pertranſit benedicens omnibus.*

Ioan. 4.

Aff. 10.

Diverſe de Chriſto ſedente conſiderationes.

1.

S. Gregor. Nazian.

Cato.

2.

Cant. 5.

Interim, quia iter ipſius non eſt ſine ſpinis, & quia infirmitates noſtras ac labores tollere venit, ab itinere fatigatus ſedet, & juxta fontem ſedet, aquam que perit in refrigerium & fatigationis delinimentum. Ecce myſterium. Ecce fons juxta fontem, fons cœleſtis juxta fontem terrenum; ſed fons ſtrens & aquam poſcens, qui omnibus illam ubertim adminiſtrat. Audi S. Ambroſium ſer. 30. *Mirum in modum fons ſuper patrum ſedens, miſericordiæ ibidem fluentia producit.*

Conſiderant hic aliqui Chriſtum ſedentem ſuper puteum cum laſtitudine, & ante adventum Samaritanæ contemplantem vultum ſuum in aquis velut in ſpeculo, conſiderantemque faciem illam candidam & ſplendidam, paulo poſt vibicibus ſcædæ de turpandam; labia illa diſtillantiam myrrham primam ſelle potanda; oculos Sole pulcherrimos, in pallione conſpurcandos; capillos aureos divini capitis cruore conſpergendos & purpurandos. Certè aqua ſpeculum eſt naturale, & eo potuit uti Chriſtus qui nunquam uſus eſt artificiali, quo non tam uti, quam abuti cenſentur mundani homines. Hi tanquam Narcifſi, ex ſpeculo exitium trahunt, dum omnium ſe amant, nimiumque colunt & communt.

Namque olim forma ipſe ſue correptus amore. In fontem inſiliit, pulcherrig, ex orâ inani. Exitum traxit ſpeculo, mortemque pudendam. Dicebat rectè Seneca: *Natura facultatem dedit nosmetipſos vidèdi; nam fons lucidus, aut leve ſaxum, cuius imaginem reddidit. Sed beneficium nature, detorqueat in vitium, & in libidinem luxumque rapitur. Quia nempe ſpeculis nunc non utuntur, niſi ad vanitatem cultumque inanem corporis.*

Conſiderant alii hic Chriſtum, tanquam Ducem: *Columbarum, qua laſte lora reſident juxta fluentia pleniffima.* Vnam ergo expectabat, quam ſacræ doctri-næ laetæ levaret, & potaret, ac juxta fluentia pleniffima reſidere doceret; quam & ſequeretur mox grex Columbarum eadem fluentia appetentium. Quod factum eſt, concurrentibus Samaritanis gregatim ad fluentia doctri-næ & gratiæ; ad quæ quidem Chriſtus gregem ſuum columbinum, ſine

felle futurum, & candore pennarum veſtendum, invitabat & illiciebat. Immo antiqui Patres Chriſtum Dominum hic ut aucupem deſcribunt, expectante rationales aves, retibus doctri-næ ſacræ ſalubriter involvendas juxta fontem & fluentia, ſimulque vocem illicem unicæ Columbæ dantem, ut aliàs ſecum trahat, & advocet. Hinc illud Simonis Caſſini, lib. 1. cap. 1. *Supra fontem velut aucups Dominus ſedebat, aves rationales aucupaturus, in quibus una præcapta index ad aliàs capiendas facta eſt.* Similiter loquitur S. Cyrill. in hunc locum S. Ioannis explicans. Certè hoc poſſumus aſſerere, quod nunquam aucups, aut piſcator, loco oportuno, per quem tranſire ſolet præda, retia tendens ita avidè illam expectarit, ut Chriſtus hic juxta fluentia aquæ Samaritanam. Immo nec Noè ita cupidè Columbam expectavit ſuper aquas, ut eam in arcam introduceret. Felix interim Columba hæc; felicia retia quibus involvitur; felix Arca inquam introducitur; felicia fluentia juxta quæ irrecitat, felices qui ejus poſtmodum vocem ſequuntur illicem, ut huic aucupi cœleſti in manus incidant, non ad mortem, ſed ad vitam, & ad vitam quidem beatam & ſempiternam. Erat ergo ipſa antea velut Columba ſedens non habens cor, ſed ducit eam

Dominus in ſolitudinem; ibi laſſat eam, & ad cor ejus loquitur, remotis ſcilicet arbitris juxta fontem ſolus ſolam alloquitur, facitque ut convertatur ad cor: imo facit ut quæ excors fuerat, cor novum reperiat. Antea enim poterat dicere. *Multiplicata ſunt iniquitates meæ ſuper capillos capitis mei, & cor meum dereliquit me.* Nunc autem poſſet dicere: *O Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Ecce qui elongant ſe à te peribunt Perdidisti omnes qui fornicantur abs te, Mibi autem adherere Deo bonum eſt, ponere in Domino Deo meo ſpem meam, ut annunciem omnes prædicationes tuas in portis ſiſte Sion.* Hæc omnia huic Samaritanæ aptè conveniunt, ut patebit in ſequentibus; quia relictis omnibus, ſolique illi adherens in quo bonum eſt ſpem ponere; abiit in civitatem, ut in portis annunciarer omnibus prædicationes, laudesque Chriſti, à quo antea ſe elongaverat per fornicationes ſuas.

Conſiderant quoque nonnulli myſterium in his Evangelicæ verbis; *ſedebat ſic.* Litteraliter quidem juxta interpretationem S. Chryſoſtomi, hoc ſolum ſignificatur, quod non in ſella, aut loco honoratiori ſed in nuda humo & in pulvere ſederet, quomodo contingit viatoribus, qui ſedent prout locus ſeſe offert: Aut ſecundum aliorum ſententiam, *ſedebat ſic,* id eſt, quod ſedebat eo modo quo ſolent deſatigati; ſive *ſedebat ſic,* id eſt, ſic deſatigatus illa tamen particula, *ſedebat ſic,* ſenſum etiam habet myſticum & energeticum, ſicut & illa: *Sic Deus dilexit mundum.* Certè, quoties Chriſtus ex ſcripturis ſediſſe colligitur, doctri-nam ejus admiratione dignam fuiſſe, ſimul intelli-

gitur, *Psal. 39.* *Psal. 72.*

gitur, *Ioan. 3.*

Christum sedens, miranda semper docuit.

1. Ioan. 15. Ioan. 1.

Primo quidem in sinu Patris sedet ab æterno, & sessionis illius modus nobis est incomprehensibilis. In illo interim sinu in illa sessione: dicit quæcumque enarravit nobis: Omnia quæcumque audivi à Patre meo, nota feci vobis, ait Apostollis suis. De quo quoque testatur S. Ioannes: Deum nemo vidit unquam, unigenitum filium, qui est in sinu Patris, ipse enarravit. Atque ibi sedens, tanquam sapientia Patris in æternitatis suæ Cathedra & Throno, non homines sed & Angelos docet; ipsosque Cherubim, qui ita ob scientiam nominantur, docet in æterno. De hoc sinu non possumus dicere, sedebat sic, quia modus nobis est inexplicabilis.

Luc. 1. Luc. 2.

Secundo, Cathedram aliam elegit hæc Sapientia æterna, dum ad nostram se se dimittere dignata est humanitatem, uterum scilicet Virginis, ac deinde Præsepium suæ Nativitatis. Ex utero Virginis docet gratiam omnem & veritatem, illa replens non solum Matrem sed & Ioannem Præcursores suum, Elizabetham quoque ad Zachariam Præcursoris Parentes. Ex Præsepio autem ad Pastores illuminat, & Magos ad salutis scientiam adducit, eosque qui expectabant redemptionem Israel. De hac Cathedra dicere possumus, sedebat sic, hoc est, tanta cum humilitate, ut merito omnia afficiat lumine.

Matth. 2.

3.

Tertio, in Templo in medio Doctorum in inferioribus subselliis sedem elegit, & ibi ipsos Doctores obstupescentes erudit de sublimibus mysteriis, admirabilibus suis responsis; ita ut postquam de absentia suæ causa requisitus, matri responderit: Nesciebatis quod in his que Patris mei sunt, oportet me esse? Ergo & hic dicamus, sedebat sic, hoc est, non in supremo, sed inferiori loco, nec foret sapientia Patris.

Luc. 2.

4. Matth. 5.

Quarto, in monte sedens perfectionis doctrinam suis tradidit discipulis, ac sæpius in Synagogis ledens docuit scientiam salutis, quasi potestatem habens, non sicut Scribae aut Pharisei, in his que præceperunt quod auditorum suorum conveniret eruditioni, plenus gratia & veritate. Docendum & hic, sedebat sic, in sublimi scilicet, ut doctrinæ celsitudinem commendaret.

Marc. 1.

Ioan. 5.

5.

Quinto, hic sedet iuxta fontem docens Samaritanam, ut per illam etiam alios sibi conciliet auditores in urbe Sichem, quæ urbs erat celebris Samariæ. Hanc ergo Cathedram sponte elegit sua, & ex illa jucundum est nos eum audire cum Samaritanis, quia & per illam & in illa, omnes animas peccatrices avertit erudire. Sedebat autem sic, hoc est, in humo, fatigatus ex itinere, captans auram refrigerantem à fonte.

6.

Sexto, docet postmodum & in cruce tanquam postrema, sed sublimi sua Cathedra, quam eligit in termino vitæ, ut ex illa doceat æternum, extendens manus suas ad populum non credentem, immo manducens ex illa Cathedra populum credentem ad perfectionis apicem, sed sapientie perfectionem.

Adiciamus & hic, sedebat sic, hoc est, in aspera illa Cathedra, ut patientiam doceret & tolerantiam, contemptumque ac despectum sæculi cum cæteris virtutibus, quæ non nisi per crucis viam acquiruntur. Cum autem docuit Samaritanam extincere fatigatus, sicque sedens iuxta fontem, non nisi erat initium fatigationis & doctrinæ, quæ consummanda erat in cruce iuxta fontem sanguinis sui, quo & dignatus est latronem potare.

Postremo dicamus, quod & Cathedram ac thronum suum magistralem elegit in finem usque sæculi in divinissimo Eucharistie Sacramento, ex quo nunquam cessat ipse docere, qui plenus est gratia & veritate, nunquamque cessat ibi docens omnibus accedentibus debita cum dispositione propinare aquam vitæ. Sed enim hic dicere non possumus: sedebat sic, quia modum, quo ibi continetur, nec comprehendere possumus, nec explicare. Hoc solum possumus dicere, quod ille, qui olim promissus fuit & datus Magister & Doctor visibilis, dicente Propheta: Erunt oculi videntes Ista. Præceptorem tuum, & audies vocem post tergum monentis te: Hæc est via, ambulata in ea. Nunc rursus se invisibilem Duce[m] & Præceptorem effecerit, sub visibilibus tamen Sacramenti speciebus nobiscum existens usque ad consummationem sæculi. Ideo cogimur dicere: Verè tu es Deus absconditus, Deus Israel Salvator, & absque re non est Deus.

LECTIO II. TRIPARTITA.

Venit mulier de Samaria haurire aquam, dicit ei Iesus: Da mihi bibere, &c. Ioan. 4.

Hæc mulier, quæ venit haurire aquam, nihil sublimè cogitat, sed tantum necessitatibus suis vel aliorum, à quibus mittitur, per aquam hanc haurire optat: & quia aqua melior ibi erat, quam in civitate, idco in hoc prædium venit, duplici ut fertur arcus sive distans ab urbe Sichem, quæ erat urbs Samariæ; hinc dicitur venire de Samaria. Samaria nomen erat Provincia in qua etiam Civitas principalis Samaria vocabatur, de qua non veniebat ipsa. Licet vero non aliud nisi aquam veniendo cogitaret, non tamen casu venit, Domino sedente super fontem, ipsamque expectante: sed qui omnia dispensat opportunè tempore, quique attingit à fine usque finem fortiter, & disponit omnia sua videri, arcana quodam impulsu mentem illius ducebat, ut tunc veniret, quando Fons vitæ eam expectabat, suæ fluentis misericordie ei communicare paratus. Suppetuat non absimilia exempla de Scripturis.

1. Saul cum ad Samuelem venit, & eum invenit in civitate circa meridiem, non nisi alinas quærebat Patris sui, non nisi de illis cogitabat, sperans à Vidente